

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH**

NGUYỄN THỊ LOAN

**XÂY DỰNG MÔ HÌNH LÀNG NGHỀ,
KHU DU LỊCH SINH THÁI GẮN LIỀN VỚI
PHÁT TRIỂN NÔNG THÔN BỀN VỮNG TẠI CÁC XÃ
VÙNG ĐỆM VƯỜN QUỐC GIA TAM ĐẢO THUỘC
HUYỆN ĐẠI TỪ TỈNH THÁI NGUYÊN**

Chuyên ngành: Kinh tế nông nghiệp

Mã số: 60-31-10

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ

Người hướng dẫn khoa học: **TS. NGUYỄN THỊ GẮM**

Thái Nguyên, năm 2008

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan rằng, số liệu và kết quả nghiên cứu trong điều tra này là trung thực và chưa hề được sử dụng để bảo vệ một học vị nào.

Tôi xin cam đoan rằng, mọi sự giúp đỡ cho việc thực hiện luận văn này đã được cảm ơn và các thông tin trích dẫn trong luận văn đều đã được chỉ rõ nguồn gốc.

Tác giả

Nguyễn Thị Loan

LỜI CẢM ƠN

Trong quá trình học tập, nghiên cứu và hoàn thành luận văn này, tôi đã nhận được sự quan tâm giúp đỡ tận tình của nhiều tập thể và cá nhân:

Tôi xin trân trọng bày tỏ lòng biết ơn tới tất cả các thầy, cô giáo trường đại học Kinh tế và Quản trị Kinh doanh Thái Nguyên, Khoa Sau đại học đã giúp đỡ tôi trong quá trình học tập và nghiên cứu.

Tôi xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc đối với cô giáo TS Nguyễn Thị Gấm, người đã tận tình hướng dẫn, giúp đỡ tôi trong suốt thời gian nghiên cứu đề tài.

Tôi xin chân thành cảm ơn cán bộ, nhân viên Phòng Kế hoạch và Đầu tư, Phòng Nông nghiệp & PTNT, Phòng Thống kê huyện Đại Từ, UBND, các cơ sở, hộ sản xuất ở các xã Văn Yên, Quân Chu, La Bằng, Hoàng Nông, Phú Xuyên đã giúp đỡ, tạo điều kiện thuận lợi cho tôi trong quá trình nghiên cứu đề tài.

Tác giả

Nguyễn Thị Loan

MỤC LỤC

Trang bìa phụ	i
Lời cam đoan.....	ii
Lời cảm ơn	iii
Mục lục	iv
Danh mục các ký hiệu và chữ viết tắt.....	xi
Danh mục các bảng biểu	xii
MỞ ĐẦU.....	1
1. Tính cấp thiết của đề tài.....	1
2. Mục tiêu nghiên cứu đề tài.....	2
3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu	3
4. Đóng góp mới của luận văn	3
5. Bố cục của luận văn	3
Chương I. CƠ SỞ KHOA HỌC VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	4
1.1. Cơ sở khoa học.....	4
1.1.1. Cơ sở lý luận	4
1.1.1.1. Khái niệm về phát triển, phát triển bền vững.....	4
1.1.1.2. Khái niệm về làng nghề	8
1.1.1.3. Du lịch, du lịch sinh thái	15
1.1.1.4. Mối quan hệ giữa phát triển làng nghề và phát triển du lịch trong phát triển kinh tế xã hội tại địa phương.....	17
1.1.2. Cơ sở thực tiễn.....	18
1.1.2.1. Một số kinh nghiệm phát triển nông thôn bền vững.....	18
1.1.2.2. Phát triển làng nghề, du lịch sinh thái ở Việt Nam.....	22
1.1.2.3. Phát triển làng nghề, du lịch sinh thái ở tỉnh Thái Nguyên ...	24
1.2. Phương pháp nghiên cứu	26
1.2.1. Các câu hỏi nghiên cứu	26
1.2.2. Phương pháp nghiên cứu.....	27
1.2.2.1. Phương pháp thu thập số liệu	27

1.2.2.2. Phương pháp phân tích	28
1.2.3. Hệ thống chỉ tiêu nghiên cứu	29
Chương II. HIỆN TRẠNG LÀNG NGHỀ, KHU DU LỊCH VÀ XÂY	
DỰNG MÔ HÌNH LÀNG NGHỀ KHU DU LỊCH SINH THÁI HUYỆN	
ĐẠI TỪ TỈNH THÁI NGUYÊN	30
2.1. Đặc điểm tự nhiên, tình hình phát triển KT- XH huyện Đại Từ	30
2.1.1. Đặc điểm điều kiện tự nhiên	30
2.1.1.1. Vị trí địa lý.....	30
2.1.1.2. Địa hình.....	30
2.1.1.3. Khí hậu thủy văn	31
2.1.1.4. Tài nguyên đất đai, khoáng sản	32
2.1.2. Điều kiện kinh tế xã hội	32
2.1.2.1. Về tăng trưởng kinh tế năm 2005	35
2.1.2.2. Nguồn nhân lực	38
2.1.2.3. Kết cấu hạ tầng của huyện	39
2.1.2.4. Tình hình đầu tư phát triển.....	41
2.2. Đặc điểm của các xã vùng đệm VQG tam đảo có ảnh hưởng tới sự	
hình thành và phát triển làng nghề	43
2.2.1. Điều kiện tự nhiên và vị trí địa lý.....	43
2.2.2. Trình độ phát triển kinh tế	44
2.2.3. Điều kiện văn hoá xã hội.....	47
2.3. Thực trạng ngành nghề và làng nghề của huyện đại từ.....	48
2.3.1. Phân bố và phát triển ngành nghề, làng nghề	48
2.3.2. Tình hình vốn sản xuất	49
2.3.3. Thị trường đầu vào và đầu ra	50
2.3.4. Tình hình lao động trong các cơ sở sản xuất, hộ ngành nghề	52
2.4. Tình hình sản xuất một số nghề trên địa bàn huyện đại từ.....	52
2.4.1. Nghề và chế biến chè	52
2.4.1.1. Về tình hình đầu tư cho sản xuất	52
2.4.1.2. Tình hình đầu tư cho chế biến chè	56

2.4.1.3. Thị trường tiêu thụ chè	57
2.4.1.4. Đầu tư cơ sở hạ tầng phục vụ phát triển cây chè.....	58
2.4.1.5. Các loại hình kinh tế tham gia SX, chế biến và tiêu thụ chè	59
2.4.1.6. Đánh giá hiệu quả sản xuất và chế biến chè	59
2.4.1.7. Những hạn chế và nguyên nhân trong sản xuất, chế biến và tiêu thụ chè huyện Đại Từ	66
2.4.2. Nghề trồng nấm thực phẩm và nấm dược liệu.....	68
2.4.2.1. Tình hình cơ bản của hộ điều tra	68
2.4.2.2. Đánh giá hiệu quả kinh tế của hoạt động sản xuất nấm	69
2.4.2.4. Phân tích các yếu tố ảnh hưởng đến hiệu quả sản xuất nấm trên địa bàn huyện	72
2.4.2.5. Thuận lợi và khó khăn	78
2.5. Hiện trạng về du lịch	81
2.5.1. Tiềm năng du lịch của huyện Đại Từ	81
2.5.2. Hoạt động du lịch tại huyện Đại Từ	81
2.5.2.1. Hoạt động du lịch	81
2.5.2.2. Các dịch vụ phục vụ du lịch.....	82
2.5.3. Những vấn đề còn tồn tại và thách thức.....	83
Chương III. NHỮNG GIẢI PHÁP CHỦ YẾU XÂY DỰNG MÔ HÌNH LÀNG NGHỀ KHU DU LỊCH SINH THÁI HUYỆN ĐẠI TỪ TỈNH THÁI NGUYÊN.....	84
3.1. Những định hướng, quan điểm, phương hướng phát triển làng nghề, du lịch.....	84
3.1.1. Định hướng chiến lược phát triển bền vững ở Việt Nam	84
3.1.2. Quan điểm phát triển làng nghề, du lịch	85
3.1.2.1. Quan điểm của nhà nước phát triển làng nghề, du lịch.....	85
3.1.2.2. Quan điểm của huyện Đại Từ về phát triển làng nghề, du lịch.....	86
3.1.3. Phương hướng, mục tiêu xây dựng làng nghề, du lịch	86
3.1.3.1. Phương hướng, mục tiêu phát triển làng nghề, du lịch của chính phủ.....	86

3.1.3.2. Phương hướng, mục tiêu phát triển làng nghề, du lịch, du lịch sinh thái của Đảng bộ, chính quyền huyện Đại Từ.....	89
3.2. Các giải pháp chủ yếu xây dựng làng nghề khu du lịch sinh thái các xã vùng đệm VQG Tam Đảo thuộc huyện Đại Từ tỉnh Thái Nguyên.....	91
3.2.1. Các giải pháp phát triển làng nghề	91
3.2.1.1. Giải pháp về đào tạo kỹ thuật.....	91
3.2.1.2. Giải pháp về thông tin thị trường và tiêu thụ sản phẩm.....	91
3.2.1.3. Giải pháp về huy động vốn đầu tư.....	94
3.2.1.4. Giải pháp phát triển đồng bộ và rộng khắp các thành phần kinh tế.....	94
3.2.2. Các giải pháp phát triển du lịch.....	96
3.2.2.1. Đầu tư các cơ sở hạ tầng khu du lịch	96
3.2.2.2. Giải pháp về tuyên truyền quảng bá các sản phẩm du lịch	96
3.2.3. Các giải pháp phát triển làng nghề, khu du lịch.....	96
3.2.3.1. Quy hoạch các khu du lịch, khu vui chơi giải trí gắn với các làng nghề.....	96
3.2.4. Các giải pháp ở tầm vĩ mô.....	103
3.2.4.1. Về tổ chức quản lý	103
3.2.4.2. Giải pháp về cơ chế chính sách.....	103
3.2.4.3. Giải pháp về phát triển cơ sở hạ tầng.....	104
3.2.4.4. Giải pháp về môi trường	105
KẾT LUẬN VÀ KIẾN NGHỊ.....	109
I. Kết luận.....	109
II. Kiến nghị	110
1. Đối với nhà nước.....	110
2. Đối với tỉnh Thái Nguyên, huyện Đại Từ.....	110
3. Đối với các hộ sản xuất, tổ sản xuất, HTX, doanh nghiệp, công ty ..	111
TÀI LIỆU THAM KHẢO	112
PHẦN PHỤ LỤC	115

DANH SÁCH CÁC KÝ HIỆU VÀ CHỮ VIẾT TẮT

Chữ và ký hiệu viết tắt	Giải thích
ATK	An toàn khu
VQG	Vườn Quốc Gia
TNHH	Trách nhiệm hữu hạn
CNH-HĐH	Công nghiệp hoá, hiện đại hoá
HTX	Hợp tác xã
SX	Sản xuất
KTCB	Kiến thiết cơ bản
ADB	Ngân hàng Châu Á
LĐLĐ	Liên đoàn lao động
TNCS	Thanh niên cộng sản
BTXM	Bê tông xi măng
SC	Sửa chữa
CN-TTCN	Công nghiệp, tiểu thủ công nghiệp
CNH	Công nghiệp hoá
TTCN	Tiểu thủ công nghiệp
DT	Diện tích
XH	Xã hội
UBND	Ủy ban nhân dân
GDP	Tổng sản phẩm quốc nội
FDI	Đầu tư trực tiếp nước ngoài
THPT	Trung học phổ thông
KT – XH	Kinh tế xã hội
ĐVT	Đơn vị tính
SL	Sản lượng
GT	Giá trị
TSCĐ	Tài sản cố định
NL	Nguyên liệu

DANH MỤC CÁC BẢNG BIỂU

Bảng 01: Số hộ, vùng điều tra năm 2007	27
Bảng 02: Một số chỉ tiêu tổng hợp về phát triển kinh tế huyện Đại Từ.....	33
Bảng 03: Giá trị ngành nông nghiệp huyện Đại Từ qua 3 năm	34
Bảng 04: Giá trị một số cây trồng trong huyện tính trên 1 ha diện tích.....	35
Bảng 05: Giá trị ngành công nghiệp huyện Đại Từ qua 3 năm.....	36
Bảng 06: Hoạt động thương mại dịch vụ huyện Đại Từ qua 3 năm.....	37
Bảng 07: Một số chỉ tiêu về dân số, lao động huyện Đại Từ.....	38
Bảng 08: Thu hút vốn đầu tư phát triển	41
Bảng 09. Tình hình sử dụng đất ở các xã vùng đệm VQG Tam Đảo.....	43
Bảng 10: Kết quả sản xuất cây lúa qua các năm	45
Bảng 11: Kết quả sản xuất cây chè qua 3 năm.....	46
Bảng 12. Tình hình dân số, lao động của vùng năm 2007	47
Bảng 13: Tình hình phát triển ngành nghề trên địa bàn huyện	48
Bảng 14: Diện tích chè qua các năm.....	53
Bảng 15: Kết quả trồng chè qua các năm	54
Bảng 16: Năng suất, sản lượng chè	55
Bảng 17: Kết quả huy động vốn cho đầu tư sản xuất chè	56
Bảng 18: Giá tiêu thụ chè trên địa bàn huyện	58
Bảng 20: Chi phí cho sản xuất và chế biến chè của hộ điều tra	62
Bảng 21: Kết quả sản xuất chế biến chè của hộ điều tra	64
Bảng 23: Chi phí cho sản xuất nấm của hộ điều tra.....	69
Bảng 24: Kết quả sản xuất nấm của hộ điều tra	70
Bảng 25: Thu nhập bình quân của các hộ điều tra.....	71
Bảng 26: Phân tích các yếu tố ảnh hưởng đến giá thành SX nấm.....	73
Bảng 27: Phân tích các yếu tố ảnh hưởng đến thu nhập hộ gia đình trước khi trồng nấm	75
Bảng 28: Phân tích các yếu tố ảnh hưởng đến thu nhập hộ gia đình sau khi trồng nấm	76
Bảng 29: Quy hoạch vùng chè chất lượng cao	93

MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết của đề tài

Ý tưởng về phát triển bền vững sớm hình thành trong xã hội loài người. Nhưng phải đến thập niên đầu của thế kỷ XX ý tưởng này mới được phát triển, chuyển hoá thành hành động và cao hơn là phong trào của xã hội.

Ở Việt Nam, quan điểm phát triển bền vững đã được khẳng định trong các văn kiện của Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ IX của Đảng Cộng sản Việt Nam và trong Chiến lược phát triển kinh tế-xã hội 2001-2010 đó là: "Phát triển nhanh, hiệu quả và bền vững, tăng trưởng kinh tế đi đôi với thực hiện tiến bộ, công bằng xã hội và bảo vệ môi trường" và "Phát triển kinh tế-xã hội gắn chặt với bảo vệ và cải thiện môi trường, bảo đảm sự hài hoà giữa môi trường nhân tạo với môi trường thiên nhiên, giữ gìn đa dạng sinh học". Để thực hiện mục tiêu phát triển bền vững, nhiều chỉ thị, nghị quyết của Đảng, nhiều văn bản quy phạm pháp luật của Nhà nước đã được ban hành và triển khai thực hiện; nhiều chương trình, đề tài nghiên cứu về lĩnh vực này đã được tiến hành và thu được những kết quả bước đầu; nhiều nội dung cơ bản về phát triển bền vững đã đi vào cuộc sống và dần dần trở thành xu thế tất yếu trong sự phát triển của đất nước.

Thực hiện đường lối quan điểm phát triển bền vững của nhà nước, các địa phương trong cả nước đã và đang tiến hành xây dựng, phát triển kinh tế xã hội của địa phương mình dựa trên những lợi thế, tiềm năng của từng vùng. Tuy nhiên, trong quá trình phát triển vẫn còn dựa nhiều vào việc khai thác tài nguyên thiên nhiên, năng xuất lao động còn thấp, công nghệ sản xuất, mô hình tiêu dùng còn sử dụng nhiều năng lượng, nguyên liệu và thải ra nhiều chất thải. Dân số tăng nhanh, tỷ lệ hộ nghèo còn cao,... đang là những vấn đề gây ảnh hưởng tới phát triển bền vững của địa phương nói riêng và đất nước nói chung.